

Uvažavanje kulturnih različitosti obitelji

Višnja Vekić-Kljaić, odgajateljica mentorica
Centar za predškolski odgoj Osijek
Dječji vrtić Pčelica

*U članku pročitajte
kako je na temelju jedne
dječje izjave započeo
projekt upoznavanja
obiteljskih kultura.*

Aktivnosti s ciljem upoznavanja obiteljskih kultura započele su u našoj skupini na poticaj četverogodišnje djevojčice Dore koja je na zamolbu kolegice da ju zove *Teacher* (skupina s integriranim engleskim jezikom u programu), rekla: 'Ako si ti *Teacher*, onda sam ja *Međimurka*.' Polazeći od ove izjave, pozvali smo majku djevojčice da nam u skupini predstavi osobitosti svog zavičaja i kulture. Pomoću slikovnih prikaza Dorina mama Suzana pričala nam je o rijeci Muri, običajima svoga kraja, predstavila nam je pjesme, brojalice i priče te neke riječi koje su nama bile nepoznate. Pozvali smo i ostale roditelje da dođu u skupinu i upoznaju nas sa svojim zavičajem, ali i sa svojom kulturom, zanimanjem i osobitostima. Uskoro se javila Csillina mama, Mađarica, porijeklom iz Subotice. Donijela je fotografije i razglednice Subotice, naučila nas brojati na mađarskom, a zajedno s Csillom pjevala nam je dječje mađarske pjesme. Pokazala nam je i ZOO vrt u Subotici u kojem ima puno više životinja nego u našem osječkom. Davidova mama pokazala nam je Pitomaču i

narodne nošnje koje nosi Davidova baka. Paulina nam je mama čitala slikovnicu na talijanskom i učila nas brojati, a pomoću prezentacije, razglednica i fotografija upoznala nas je sa svojim rodnim Porečom, nakon čega su se razvile aktivnosti o moru, ribama i brodovima. Roditelji su se uključivali u projekt putem raznih aktivnosti, priča, brojalica, pjesama, fotografija, slikovnica, razglednica, foto-albuma.

Osjećaj identiteta i pripadnosti

Aktivnosti smo nastavili izrađujući slikovnice o osobitostima kulture pojedine obitelji. Izložili smo ih u centru za roditelje te su postale sastavni dio centra za obitelj. Djeca ih listaju, pričaju o važnim događajima i komentiraju osobitosti članova svojih obitelji koje su sastavni dio albuma. Na ovaj način njegovali smo identitet svakog djeteta u skupini i osjećaj pripadnosti vrtićkom okruženju. Njegovali smo poželjno ozračje u skupini, čija su obilježja: 'okruženje u kojem se osjeća sigurnost, dobrodošlica... okruženje u kojem se poštuje djetetova ličnost, u kojem se dijete osjeća slobodnim iznijeti svoje mišljenje, okruženje u kojem se poštuju i njeguju različitosti, okruženje u kojem se potiču svi aspekti komunikacije'. (Maleš D. i suradnici, 2003., 96). U okruženje za učenje i aktivnosti integrirali smo osobnu povijest i kulturu obitelji kojoj dijete pripada. 'Svaka je obitelj različita, svaka ima svoju vlastitu obiteljsku kulturu,

stoga je važno pronaći načine kako kulturu djeteta uključiti u kurikulum vrtića.' Burić, H. (2009./10., 11). Koristili smo fotografije, karte, plakate, slikovnice, foto-albume da bismo predstavili osobitosti identiteta djeteta i obitelji. Pronalazili smo načine da članovi obitelji zajedno s djecom sudjeluju u odgojno-obrazovnom procesu te gradili učenje na obiteljskim iskustvima. Djeca su se učila uvažavati drugu djecu i roditelje, razvijati sposobnost jezičnog izražavanja govoreći o svojim iskustvima, stjecala pozitivna vrtićka iskustva povezana s roditeljskim domom i bila ponosna zbog sudjelovanja članova svojih obitelji. Osjećala su se cijenjena i prihvaćena onakvima kakvi jesu, bila su spremnija iskušati nove stvari i upoznati nove ljude te postajala otvorenija prema različitostima. 'Snažno partnerstvo između odgajatelja, obitelji i ostalih članova zajednice izuzetno je važno za dječji razvoj i učenje. Uvažavajući ulogu obitelji kao prve djetetove odgojno-obrazovne i socijalne sredine, odgajateljica povezuje vrtić i obitelj i unapređuje kontinuiranu dvosmjernu komunikaciju.' Tankersley, D. (2012., 38). Roditelji su se osjećali cijenjeni i poštovani jer se uvažava njihovo porijeklo i obiteljska kultura, a prema Siraj-Blatchford, I. (2009./10., 2) 'odgajatelji bi trebali uvažavati svu djecu, (dodala bih – i roditelje, u svojoj skupini), osobito uzimajući u obzir različito kulturno i socioekonomsko porijeklo djece'. Roditelji su

Slikovnice o osobitostima kulture pojedine obitelji izložene su u centru za roditelje

Članovi obitelji sudjelovali su u odgojno-obrazovnom procesu zajedno s djecom

mogli osjetiti sigurnost i podršku odgajatelja. Imali su pozitivna iskustva o boravku njihovog djeteta u vrtiću. Razvijali su osjećaj povjerenja, pripadnost zajednici i skupini jer povezuju svoja znanja sa životom zajednice.

Roditelji kao partneri u učenju

Između roditelja i odgajatelja održavali su se odnosi koji se temelje na uzajamnom uvažavanju i jednakim mogućnostima (roditelj partner, inicijator i organizator aktivnosti). Odgajatelji su učili prilagođavati materijale i strategije poučavanja prema potrebama djece i roditelja (fotografije na CD-u, USB-u, prezentacije, računalo, Facebook) te u svoj rad uvodili nove pristupe koje prilagođavaju sastavu skupine, potrebama i iskustvima djece i njihovih obitelji te lokalnom kontekstu. Odgajatelji su uviđali da ljudi uče zajedno i da učenje nije samostalan put i uvažavali

roditelje kao izvor vlastitog učenja. Tijekom ovog projekta osvijestili su što znači poštivati načela inkluzivnosti u dječjem vrtiću prema kriterijima kvalitete koje je postavio DECET (mreža europskih organizacija povezanih s ciljem promoviranja različitosti u odgoju i obrazovanju), a to su: 'Svatko ima osjećaj pripadanja, svatko ima pravo razvijati različite aspekte svoje osobnosti, svatko može učiti od drugoga bez obzira na kulturu i ostale barijere (npr. generacijske), svatko može sudjelovati kao aktivan građanin, svatko se aktivno bori protiv predrasuda otvorenom komunikacijom i osobnim i profesionalnim rastom i svi zajedno rade na osporavanju institucionalnih oblika predrasuda i diskriminacije'. (Burić, H. 2009./10., 12) Radeći na ovom projektu potvrdili smo tezu znanstvenika (Vandenbroeck, M., 2012.) o nepredvidivosti odgojno-obrazovnog

Slikovnice o osobitostima kulture obitelji

U okruženje za učenje integrirana je osobna povijest i kultura obitelji kojoj dijete pripada

procesa i vrijednosti rizika i organiziranja prilika za učenje i istraživanje. Otkrili smo nove dimenzije vlastite struke i preuzeli odgovornost za rizik, diskusiju i promjenu u shvaćanju roditelja kao partnera u učenju.

Literatura:

1. Burić, H. (2009./2010.): *Inkluzija obiteljske kulture*, Dijete, vrtić, obitelj. 58. 11-13.
2. Maleš, D. i suradnici (2003.): *Živjeti i učiti prava-odgoj za ljudska prava u sustavu predškolskog odgoja*, Zagreb, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
3. Siraj-Blatchford, I.: *Različito, inkluzija i učenje u ranoj dobi*, Dijete, vrtić, obitelj. 58. 2-7.
4. Tankersley, D. i suradnici (2012.): *Teorija u praksi*, priručnik za profesionalni razvoj odgajatelja, Zagreb, Pučko otvoreno učilište Korak po korak
5. Vandenbroeck, M. (2012.): *Od individualnih kompetencija do kompetentnog sustava u kontekstu različitosti i nepredvidivosti*. Dijete, vrtić, obitelj. 69. 8-11.